

จดหมายข่าวแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

สาธิตพลัง

สื่อสานเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคและการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สุขภาวะ

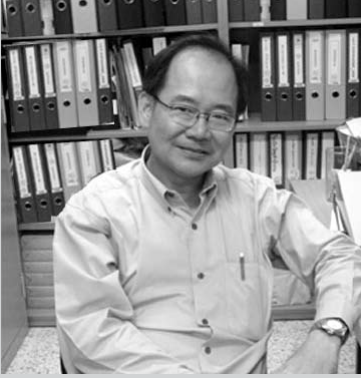
ปฏิวัติ
น้ำมัน
ทอดซ้ำ
ปฏิบัติการswaiเมืองดี

เรื่องเด่นประจำฉบับ

- เปิดประเด็นผู้บริโภคจากสุขภาพสู่โทรคมนาคม
- ขึ้นเหนือแลกเปลี่ยนประสบการณ์พลังหลากหลายในงานคุ้มครองผู้บริโภค
- เมื่อผู้บริโภคกลายเป็นเหยื่อ ซานติกา
- กฎหมายเพื่อการเข้าถึงยา ความหวังที่ยังรอแรงหนุน
- เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพถูกทำพายุจาก พีแอล ลอร์วี่

มองมุม ศศส.

รศ.ดร.วิทยา กุลสมบูรณ์
ผู้จัดการแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ สสส.

การเมืองเรื่อง “องค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค”

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2552 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ มีการประชุมนัดสำคัญว่าด้วยเรื่องขององค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

ในวันนั้นมีผู้เข้าประชุมทั้งสิ้นจำนวน 700 คน ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยผู้แทนเครือข่ายผู้บริโภค ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ภาคีเครือข่ายนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และประชาชนผู้สนใจ

ผู้เข้าประชุมได้ร่วมกันพิจารณาความสำคัญและเหตุผลของการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคตาม มาตรา 61 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยเห็นร่วมกันว่า กฎหมายนี้มีความสำคัญทั้งตามเหตุผลที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และรัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้ดำเนินการภายในหนึ่งปีหลังรัฐบาลชุดแรกภายหลังรัฐธรรมนูญประกาศนโยบาย ตลอดจนเป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาที่จะดำเนินการให้สำเร็จ

การประชุมครั้งนี้ คุณสาทิพย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (คคบ.) และผู้รับผิดชอบกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้เสนอให้เร่งรัดการดำเนินการในเรื่องนี้

ที่ประชุมได้พิจารณาความแตกต่างของบทบัญญัติจากร่างกฎหมายฉบับรัฐบาลที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และร่างกฎหมายฉบับประชาชนที่ได้นำเสนอต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552 โดยบทบัญญัติมีความแตกต่างที่สำคัญอยู่หลายประการซึ่งมีประเด็นสำคัญ เช่น

- เรื่องความเป็นอิสระในการดำเนินการขององค์การอิสระผู้บริโภค เช่น ผู้รักษาการตามกฎหมาย แหล่งที่มาของงบประมาณ หรือรายได้ของสำนักงาน ฯลฯ
- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตาม มาตรา 10 ซึ่งร่างกฎหมายฉบับรัฐบาลให้อำนาจเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ขณะที่ร่างกฎหมายฉบับประชาชนให้ความสำคัญกับอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นในการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และให้บทบาททรงรับการทำหน้าที่ในการให้ความเห็น เช่น การทำงานวิจัยศึกษาปัญหา รวมทั้งมีบทบาทในการทำงานแก้ไขปัญหาของผู้บริโภคในปัจจุบันร่วมกับองค์กรผู้บริโภคภาคประชาชนและเครือข่ายในระดับจังหวัด
- หน่วยงานรับผิดชอบก่อนการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภคยังมีความแตกต่างกัน โดยร่างของภาคประชาชนได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภคชั่วคราว และมีคณะกรรมการสรรหาจำนวน 7 ท่าน ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และตรวจสอบคุณสมบัติองค์กร และให้ผู้แทนองค์กรผู้บริโภคคัดเลือกกันเอง

ที่ปรึกษา รศ.ดร.วิทยา กุลสมบูรณ์
ผศ.ดร.วรรณ ศรีวิริยานุภาพ
บรรณาธิการ อภิญญา ตันทวีวงศ์
กองบรรณาธิการ สุกัญญา พวงมณี
สิริโรจน์ สุกมลสันต์, มาลี ชุ่มชื่น
สุนันทา พึ่งสร้อยระย้า, ศราวัลย์ อิ่มอุดม
พรพรรณธิดา ชูชัย, ปรุฬห์ จุจนธำรงค์
ออกแบบรูปเล่ม วัฒนสินธุ์ สุวรรตนานนท์
จัดทำโดย แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ติดต่อ คคส. ได้ที่ แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-8445 โทรสาร 0-2251-3531
ท่านสามารถดาวน์โหลด จดหมายข่าว “สานพลัง” และข้อมูลเพิ่มเติมจากเรื่องต่างๆ ในแต่ละฉบับได้ที่ เว็บไซต์ <http://www.thaihealthconsumer.org>

ประชุมคณะกรรมการ คคส. นัด “สั่งลา”

ในการประชุมครั้งสุดท้ายของคณะกรรมการอำนวยการ คคส. และที่ปรึกษาฯ ในเดือนมีนาคม ที่ผ่านมา คคส. ได้รายงานผลการนำเสนอแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ปี 2552-2554 ต่อคณะกรรมการแผนฯ คณะที่ 2 รวมทั้งการประชุมวันคุ้มครองผู้บริโภคสากล เรื่องคนไทยได้อะไรจากองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณา (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ของแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ พ.ศ.2549-2551 รวมทั้งสรุปรายงานการเงินและความก้าวหน้าของแผนงานงวดที่ 7 ตลอดจนรายงานผลการประเมินภายในของแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ รอบปี 2551 และสรุปรอบ 3 ปี (2549-2551) และได้สรุปผลการประเมินโครงการที่ขอรับทุน ประเมินผลสำเร็จของโครงการในเชิงคุณภาพตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของโครงการติดตามและประเมินภายใน คคส. จากการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบ พร้อมทั้งให้ข้อชี้แนะอันมีคุณค่าต่อแผนงานฯ เป็นอย่างยิ่ง

ตลอดระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2549-2551) ที่ผ่านมา ทางแผนงานฯ ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการอำนวยการที่มี **ผศ.ภญ. สาลี ใจดี** เป็นประธาน รวมทั้งคณะที่ปรึกษาฯ ช่วยเป็นแรงผลักดันกำกับทิศทางและร่วมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคใคร่ขอขอบพระคุณคณะกรรมการฯ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ห้องเรียนผู้บริโภคภาคฤดูร้อน... “ม่วนแต่๊ๆ”

ผ่านพ้นกันไปอย่างขึ้นมีนกับโครงการห้องเรียนผู้บริโภคภาคฤดูร้อนที่ คคส. ร่วมกับ **เครือข่ายผู้บริโภคภาคเหนือ** จัดกิจกรรมขึ้นเพื่อยกระดับการเรียนรู้เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค ในรูปแบบของการเปิดห้องเรียนผู้บริโภคสู่สาธารณะ ที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการปฏิบัติจริงจากครูผู้ผ่านการเปลี่ยนแปลง อาทิ กิจกรรมห้องเรียนเพิ่มทางเลือก เช่น **ของเล่นพื้นบ้าน** ที่ได้บรรดา “ป้ออู้แม่อู้ย” มาช่วยกันสอนหลานๆ ทำของเล่นกันอย่างสนุกสนาน กิจกรรม **ทำยาต้มแผนโบราณ** โดยกลุ่มแพทย์แผนไทย เป็นต้น และกิจกรรม **ห้องเรียนกลุ่มเตือนภัยและตรวจสอบ** เช่น **ยมทูตเรียกหา** ที่นำเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอันตรายจากขนม ของขบเคี้ยวที่มีความเสี่ยงต่อโรคไต เบาหวาน อ้วน และการฝึกตรวจวิเคราะห์อาหารและเครื่องสำอาง เป็นต้น

งานนี้ผู้เข้าร่วมงานกว่า 180 ชีวิต ที่มาจากองค์กรส่วนท้องถิ่นเยาวชน และเครือข่ายผู้บริโภค เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่างได้ทั้งความรู้และความสนุกกลับบ้านกันแบบเต็มๆ

เปิดประเด็นผู้บริโภคร จากสุขภาพสู่โทรคมนาคม

ยิ่งเทคโนโลยีก้าวล้ำหน้าไปไกลมากเท่าไร ก็ยิ่งมีเรื่องให้ผู้บริโภคต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิอันพึงมีพึงได้ของตนมากขึ้นเท่านั้น ทั้งในแง่คุณภาพของสินค้าและบริการ หรือแม้กระทั่งผลกระทบที่อาจมีต่อสุขภาพ เพื่อไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิโดยไม่รู้ตัว เจราจาพาตีฉบับนี้จึงได้จับเข่าคุยกับ **คุณสุรรัตน์ ตรีมรรคา** หนึ่งในคณะกรรมการสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม หรือ สทท. อดีตคณะกรรมการอำนวยการแผนงาน คคส. ซึ่งจะสะท้อนภาพปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สินค้าและบริการเกี่ยวกับโทรคมนาคม

• จากที่เคยร่วมเป็นคณะกรรมการอำนวยการแผนงานของ คคส. มองว่าจุดแข็งของ คคส. คืออะไร และควรนำจุดนี้ไปพัฒนาต่อไปอย่างไร

จุดแข็งของ คคส. คือการสนับสนุนองค์กรผู้บริโภค สร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายผู้บริโภค ซึ่งอันนี้จะเป็นส่วนที่ทำให้ประชาชนในฐานะที่เป็นผู้บริโภคเข้มแข็ง และการจะพัฒนางานในก้าวต่อไป คิดว่าเราควรต้องเสริมสร้างเครือข่ายตรงนี้ขึ้นมาเป็นเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคของภาคประชาชนให้เห็นภาพชัดมากขึ้น มีตัวตนมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากเครือข่ายผู้บริโภคจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและการให้การศึกษา ให้การเรียนรู้กับสังคมว่าสิทธิของผู้บริโภคก็เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญควรจะทำให้ความสนใจและควรที่จะได้รับการเรียนรู้มากขึ้น

• มีกรณีใดหรือไม่ที่เห็นว่า คคส. ทำได้ดีแล้ว และควรเป็นแนวทางในการต่อยอดต่อไป

เรื่องกฎหมายองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค ซึ่งตรงนี้ คคส.ให้การสนับสนุนและเผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญ คคส. ทำในเรื่องนี้ได้ดีและก็อยากจะให้ทำต่อเนื่องติวักกว้างมากขึ้น ทั้งการทำเอกสารเผยแพร่ การขึ้นเว็บไซต์ หรือจดหมายข่าว และการสนับสนุนให้องค์กรผู้บริโภค

มีส่วนร่วมเสนอกฎหมาย อันนี้เป็นทิศทางที่ คคส. น่าจะทำงานให้มากขึ้น นั่นคือสนับสนุนให้มีกระบวนการหรือเครือข่ายผู้บริโภคที่จะร่วมติดตามตรวจสอบนโยบายรัฐ รวมทั้งสามารถเสนอกฎหมายเกี่ยวกับผู้บริโภคได้

• ในฐานะบอร์ด สทท. ช่วยสะท้อนภาพปัญหาของผู้บริโภคในเรื่องกิจการโทรคมนาคมให้ฟังได้ไหม

ปัญหาสำคัญคือ การบริโภคที่มากเกินไป ใช้โทรศัพท์ใช้อินเทอร์เน็ตกันมากเกินไป และบางทีก็ใช้กับเรื่องที่ไม่ได้ส่งเสริมให้เรามีศักยภาพในการที่จะคุ้มครองดูแลตัวเองในฐานะผู้บริโภคได้ ซึ่งอันนี้ก็ต้องยอมรับว่าเป็นผลมาจากสื่อโฆษณาด้วยส่วนหนึ่ง จากการบริโภคทางวัฒนธรรม การดูหนัง การเข้าเว็บไซต์ต่างๆ จนทำให้เราเคยชินและใช้ทรัพยากรกันอย่างฟุ่มเฟือย

นอกจากนี้ ก็ยังมีเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพมากที่สุดก็คือ การใช้โทรศัพท์มือถือมานานๆ มากๆ บางคนคุยเป็นชั่วโมงสองชั่วโมง หรือคุยเกิน ๑๐ นาที มันก็ทำให้คลื่นของวิทยุคลื่นสั้นที่ใช้ในการส่งโทรศัพท์ส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ระบบสมอง ซึ่งมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ยืนยันว่า **คนที่อยู่ใกล้กับเสาส่งของโทรศัพท์วิทยุโทรคมนาคม มีโอกาสป่วยเป็นมะเร็งมากกว่าคนอื่น ๆ** อันนี้ก็มีผลกระทบ

การใช้โทรศัพท์มือถือถือนานๆ มากๆ บางคนคุยเป็นชั่วโมงสองชั่วโมง หรือคุยเกิน ๑๐ นาที มันก็ทำให้คลื่นของวิทยุคลื่นสั้น ที่ใช้ในการส่งโทรศัพท์ส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ระบบสมอง

แน่นอน หรือแม้แต่บางทีเราไม่ได้ใช้โทรศัพท์ แต่เราวางไว้ใกล้ๆ คลื่นก็ยังทำงานตลอด เพราะคลื่นจากตัวเครื่องโทรศัพท์กับเสา สัญญาณจะรบกวนกันว่าตัวเองอยู่ที่ไหน เพียงแต่ช่วงที่เราไม่ได้โทร คลื่นอาจจะไม่ได้แรงมากเท่านั้นเองค่ะ

• **ที่ผ่านมา สบท. ได้มีความพยายามสื่อสารหรือ สร้างความตระหนักในเรื่องเหล่านี้อย่างไร**

ที่ผ่านมา สบท. พยายามสื่อสารประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเข้าใจในระบบโทรคมนาคม การใช้โทรศัพท์มือถือ หรือแม้กระทั่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งทางกายภาพ ระบบสุขภาพ สังคมวัฒนธรรม แต่อันนี้ก็ยังเป็นจุดอ่อนของ สบท. อยู่ว่ายังไม่สามารถสื่อสารสู่สาธารณะได้มากเท่าที่ควร เพราะเราเพิ่งทำงานกันไม่นาน แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องคิดสามารถทำได้คือ สนับสนุนองค์กรผู้บริโภคหรือกลุ่มประชาชนต่างๆ ให้เข้ามาทำความเข้าใจเรื่องการเป็นผู้บริโภคที่มีคุณภาพ ในการเป็นผู้บริโภคที่ไม่ฟุ่มเฟือยมากเกินไป เรามองว่าประชาชนเป็นองค์กรที่จะทำงานเพื่อสื่อสารเรื่องนี้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกหรือว่าเครือข่ายของตัวเองให้เป็นผู้บริโภคที่เข้มแข็งได้

• **การทำความเข้าใจในสิทธิของผู้บริโภคเรื่องกิจการ โทรคมนาคมนับเป็นเรื่องใหม่สำหรับประชาชน ที่ จะรับรู้ว่ามีสิทธิอะไร และกำลังถูกละเมิดสิทธิ ได้อยู่บ้าง**

ง่ายๆ เช่น เรื่องโทรศัพท์มือถือ ที่เห็นโฆษณามากมายบอกว่า เราสามารถใช้บริการได้ในราคาที่ต่ำลงเรื่อยๆ อย่างนาที่ละบาท นาที่ละ 50 สตางค์ ซึ่งจริงๆ เราเองก็ยังไม่รู้ว่าต้นทุนที่แท้จริงของการให้บริการนั้นคือเท่าไร รัฐเองก็บอกว่าจะเปิดให้แข่งขันเสรี แต่สุดท้ายก็ยังมีผูกขาดอยู่ และราคาอาจจะไม่ได้ถูกจริง อันนี้คือสิ่งที่ผู้บริโภคควรจะพิจารณา หรืออย่างการส่งข้อความ ส่ง sms เข้าไปโหวตในรายการต่างๆ อันนั้นจะมีการเพิ่มค่าบริการเข้ามาทันที โดยผู้บริโภคก็อาจไม่ทันรู้ตัว สิ่งที่เราทำ คือ พยายามให้ผู้บริโภคู้เท่าทันในเรื่องเหล่านี้

• **จากที่ได้ร่วมงานกับ คคส. และ สบท. คิดว่าผู้บริโภค ไทยในวันนี้เข้าใจในสิทธิของตนมากขึ้นหรือไม่**

ประชาชนทุกวันนี้เขาตระหนักในสิทธิผู้บริโภคมากขึ้น กว่าเมื่อก่อน เห็นได้จากที่ตอนนี้มีกลุ่มองค์กรที่ทำงานเพื่อ ผู้บริโภคจำนวนมากขึ้น แต่นั่นก็ยังไม่มากพอ ซึ่งตรงนี้ไม่ว่าจะเป็น คคส. หรือ สบท. อาจจะต้องทำงานเรื่องการสื่อสารให้มากขึ้น กว่าที่เป็นอยู่ นั่นคือให้การสนับสนุนกลุ่มองค์กร กลุ่มประชาชน กลุ่มเยาวชน กลุ่มในชุมชนต่างๆ ชาวบ้าน เกษตรกร ให้ความสำคัญและรับรู้เรื่องเหล่านี้มากขึ้น สื่อสารเรื่องเหล่านี้ มากขึ้น เพื่อเข้าใจเรื่องเหล่านี้มากขึ้น

ดิฉันคิดว่าประชาชนเริ่มตื่นตัวและก็สนใจประเด็นเรื่องของสิทธิกันมากขึ้น เพียงแต่เราจะต้องสนับสนุนให้เกิดการสื่อสารเรื่องนี้ ในวงกว้างมากขึ้นอีก และต้องเป็นการสื่อสารที่ยั่งยืน นั่นคือ ทำให้ตัวผู้บริโภคตระหนักเรื่องนี้ และกลายเป็นผู้สื่อสารเรื่อง สิทธิผู้บริโภคเอง อันนี้จะเป็นทิศทางที่ทำให้การคุ้มครองผู้บริโภค มีความต่อเนื่องและยั่งยืนได้ค่ะ

บทเสด็จทางกรจัดการควมรู้

กรองทรงศน์ อัศพัทธ์

ขึ้นเหนือแลกเปลี่ยนประสบกกรณ์ พลังหลากหลายในงานคุ่มครองผู้บริโภค

การทำงานคุ่มครองผู้บริโภคให้เกิดประสิทธิภพและประสิทธิผล นั้น นอกจากอศัยการต้องตึงกว้างให้ผู้บริโภคตระหนักรู้ ในสิทธิของตนและลงลึกสร้งควมเข้ใจให้กับคนท้งงาน ในระดับพื้นที่แล้ว การเปิดโอกาสให้คนท้งงานแต่ละพื้นที่ได้ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อจากประสบกกรณ์ที่แตกต้งหลากหลาย ก็เป็นอีกยุทธศสตร์สำคัญที่มีอจมองข้วมเช้นกัน

โครงการศีกษารูปแบบกรคุ่มครองผู้บริโภคระดับ จ้งหวัด เป็นอีกหนึ่งกลไกกรท้งงานที่สถบ้นวิจัย ส้งคม แผนงานคุ่มครองผู้บริโภคด้้นสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหวิทยาลัย และส้ำนก้งงานคณะกรมกร คุ่มครองผู้บริโภค (สคบ.) เห็นร่วมกันว่ำน่าจะเป็นปฏิบัติ การเพื่อพัฒนารูปแบบกรคุ่มครองผู้บริโภคให้หลากหลาย มากย้งขึ้น

นี่จ้งเป็นที่มของกรนำท้งจัดทีมจกท้งทุกสรทศ อหติ จะเช้งเทรฯ ขอนแก่น กฬลีนธุ์ อุดรธนี มหสสรคคม ศรึสรเกษ ตร้ง และตัก มนำร้งองค้งงานคุ่มครองผู้บริโภค ในพื้นที่จ้งหวัดเช้งใหม่ เมื่อไม่นานม่นนี้

อู้กันม่วน จวนกันกิด

“งานคุ่มครองผู้บริโภคต้องสอดค้องกับชุมชน”

นั่นคือถ้อยคำสั้น ๆ แต่หนักแน่นในแนวท้งกรท้งงาน ที่ **คุณปริษฯ วรกุล** นยกรเทศบาลฟ้ฯฮ่ม ได้บอกกล่าว แก่ผู้มเยือน เพื่อให้เห็นแนวท้งกรท้งงานของพื้นที่จ้งหวัด เช้งใหม่ชัดเจนมกขึ้น

กรนำเสนอประสบกกรณ์กรท้งงานคุ่มครองผู้บริโภคในรูปแบบ ต้ง ๆ ของพื้นที่จ้งหวัดเช้งใหม่ ซึ่งได้ม่นกรท้งกรท้ง AAR (After Action Review) กันมมาแล้ว คือ “ไฮไลท” สำคัญของกรศีกษ ด้้นงานในครั้งนี ไม่ว่จะเป็นกรจัดการตลาดชุมชน กรจัดการ ด้้นส้งแวดล้อม กรรณรงค้รื่องส้งท้งน และกรท้งงาน ร่วมกับโรงเรียนวัดชะจว ซึ่งเป็นกรบวกรท้งงานที่ได้รับ กรสนับสนุนจกเทศบาล กลุ่มผู้สูงอายุ อสม. กลุ่มแม่บ้่าน และเยวชน โดยมีวิทยุชุมชนเป็นสื่อให้อย้งต่อเนื่อง กรท้ง กรปรับบทท้งกรท้งงานของ สคบ. เช้งใหม่ ที่จะช่วยเป็น กลไกเสริมควมรู้ด้้นกฎหมาย และผลักด้้นนโยบายระดับ ท้องถื่น พร้อมแนวท้งกรกระจายอ้ำนจกรรรับร้งเรียนในระดับ ต้บถ

นอกจากนี้ ยังได้หยิบยกรณียของ “น้องเป้ง” ซึ่งเป็นโรคไต จกกรกินขนมขบเคี้ยวและน้าลี (น้าลีดลม) ขึ้นมเป็นตัวอย่าง ของกรท้งงานที่นำไปสู่กรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภค และเกิดกรรวมกลุ่มครอบคร้วสุขภาพขึ้นมในที่สุด

กรท้งงานในรูปแบบ **สหศสตร์ในชุมชน** เป็นกลยุทธ กรท้งงานที่ **พระครูสมุทวิเชียร** จก **เครือข้ยอ้งค้กรชุมชน วัดเจตีย์แม่คร้ว** เล่วว่ เป็นกรนำอูโบสถศิลมเป็นครื่องมือ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กรท้งกรรยกรวิทยุชุมชนโดย เครือข้ยเยวชนและรูปแบบท้งงานร่วมกับวัดในพื้นที่ของชุมชน

แม้กรท้ง กรนำวัฒนธรรมมเป็นครื่องมือชูประเด็นงาน คุ่มครองผู้บริโภคในพื้นที่ท้งไกลอย้ง **อ้าเภอจอมทอง** ก็น้าสนใจไม่่น้อย โดยเฉพาะกรนำประเด็นส้งท้งนและอหกร พื้นที่เมืองมเป็นตัวเคลื่อนกรบวกร ร่วม ๆ กับกรข้ไปมีส้ง

ผลักดันนโยบายกับองค์กรท้องถิ่น อีกทั้งยังมีกลุ่มเยาวชนที่ออมเงิน จากค่าขนมขบเคี้ยวนำไปเป็นการฝึกทำขนมแบบพื้นบ้านประยุกต์ และรณรงค์ขายขนมขบเคี้ยวในโบสถ์

รูปแบบการทำงานที่หลากหลายนี้เกิดขึ้นตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น พื้นฐานขององค์กรดำเนินงาน หลักการและแนวคิด ความสอดคล้องกับชุมชน การใช้กลยุทธ์ด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารที่มีช่องทางหลากหลาย การช่วงชิงพื้นที่สื่อ การช่วงชิงพื้นที่ความคิด และประเด็นสาธารณะในแต่ละจังหวัด รวมไปถึงการสนับสนุนจาก คคส. เหล่านี้ได้ทำให้คนทำงานทั้งฝ่ายเข้า

ฝ่ายเยือนได้ตกตะกอนความคิด และมองเห็นแนวทางการทำงาน คัดกรองผู้บริโภคในพื้นที่ของตัวเองต่อไปได้มากขึ้น

“ตอนที่อยากมาเพราะอยากมาดูงานของเชียงใหม่ที่ทำงานเชิงพุทธและทำงานกับเครือข่ายพระสงฆ์ เพราะเวลาได้ยินได้ฟัง การนำเสนอแล้วนี่ก็ภาพไม่ออก พอมาเห็นแล้ว สามารถเข้าใจประทับใจ และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีมาก” นี่เป็นคำยืนยันจาก **น้ำค้าง มั่นศรีจันทร์** หนึ่งในผู้เข้าร่วมดูงาน

การดูงานครั้งนี้จึงเป็นการประเมินงานด้วยมิตรภาพ การยอมรับกันและกัน การจัดการองค์ความรู้แบบไม่เน้นผลลัพธ์ ทำให้มองเห็นทั้งขบวนการ แม้อาจต้องเติมความแหลมคมลงไปในบางเรื่องสำหรับงานในอนาคต

เมื่อพื้นฐานของคนทำงานตอบตนเองได้เรื่องของจิตอาสาที่เป็นสุข มองเห็นภัยแล้งมิตรทั้งกระบวนการ จึงเป็นพลังของความหลากหลายที่เราต่างต้องเพิ่มความเข้มแข็ง และช่วงชิงพื้นที่เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคให้ครอบคลุมมากขึ้น

เพื่อผู้ร่วมทาง

กองบรรณาธิการ

ซิลด์-ซิลด์ แต่เข้มขัน เปิดเวทีระดมพล สร้างเพื่อน

ด้วยเล็งเห็นว่างานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพนั้นเกี่ยวพันโดยตรงกับคนทำงานสาธารณสุข โดยเฉพาะเภสัชกร ทาง คคส. และ สสส. จึงนำร่องขายขนมจีบ เอ๊ย...จัดประชุมพัฒนานักวิชาการด้านคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นมา โดยชวนพี่ๆ น้องๆ เภสัชกรประมาณ 100 คน ในเขตภาคเหนือ 19 จังหวัด มาร่วมเรียนรู้กันไปแบบ “ซิลด์-ซิลด์” (แต่เข้มขัน) ที่โรงแรมเชียงใหม่ แกรนด์วิว เมื่อไม่นานมานี้

สาระเข้มๆ ประกอบด้วย **สถานการณ์เภสัชศาสตร์สังคมที่ส่งผลกระทบต่อเภสัชกร** กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. **สุขภาพแห่งชาติ** ส่งผลให้เกิดธรรมเนียมสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหมวดหนึ่งในนั้น **ร่างพระราชบัญญัติ ยา พ.ศ...** ซึ่งอยู่ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ร.บ. **วิธีพิจารณาตีผู้บริโภค พ.ศ.2551** ซึ่งมีผลบังคับใช้เรียบร้อยแล้ว พ.ร.บ. **ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจาก**

สินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 ซึ่งจะมีผลบังคับในกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2552 นี้ เป็นต้น

รวมทั้งความคืบหน้าเกี่ยวกับ **หลักสูตรเภสัชศาสตร์ 6 ปี วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภค** และงานสมัชชาเภสัชกรรมไทย 100 ปี ในพ.ศ.2556 **แผนการพัฒนากำลังคนแห่งชาติ สภาเภสัชกรรม** ตามมาด้วยประสบการณ์การทำงานเครือข่ายในเขตภาคกลาง ภาคใต้ และภาคอีสาน ก่อนที่เข้าสู่ภาคปฏิบัติ ด้วยการแบ่งกลุ่มระดมสมอง ช่วยกันคิดกิจกรรม เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดหรือชุมชน แล้วบดท้ายด้วยคำแนะนำดีๆ เรื่องการใช้งบประมาณ

งานนี้เรียกได้ว่า ยิงปืนนัดเดียวได้นกหลายตัว เพราะได้ทั้งเครือข่าย ได้ทั้งคนทำงาน และคาดว่าจะได้โครงการดีๆ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาอีกเพียบ

“ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ” ปฏิบัติการพลเมือง

คุณรู้ไหมว่า ในแต่ละปีน้ำมันที่ใช้ทอดอาหารในบ้านเรามีปริมาณรวมกันมากกว่า 8 แสนตันต่อปี!

ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่า อาหารทอดหรือปรุงด้วยน้ำมันสัมพันธ์กับชีวิตและสุขภาพคนไทยอย่างสูง ขณะเดียวกัน ผลเกี่ยวเนื่องอีกด้านหนึ่งคือ มี “ขยะ” ในรูปของน้ำมันทอดจนหมดสภาพเกิดขึ้นในปริมาณไล่เลี่ยกันด้วย

นี่จึงเป็นที่มาให้คนกลุ่มหนึ่งหันหน้าเข้าหากัน ก่อความเคลื่อนไหวบางอย่าง เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นให้กับเรื่องนี้

โครงการ “ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ” หนึ่งในชุดโครงการที่แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) สนับสนุนอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2551-2552 โดยระดมสรรพกำลัง ทั้งด้านวิชาการ นักปฏิบัติการ นักสื่อสารสังคม ตลอดจนหน่วยงานด้านอื่นๆ เข้ามาทำงานสอดประสานกัน

ปฏิบัติการนี้มีที่มา

น้ำมันที่ผ่านการนำมาใช้ทอดอาหารซ้ำๆ จะเกิดกลุ่มสารประกอบที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เรียกว่า **สารโพลาร์คอมพาวด์** ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคความดันโลหิตสูงและหลอดเลือดหัวใจตีบ ดังนั้นในประเทศต่างๆ กำหนดให้น้ำมันสำหรับทอดอาหารต้องมีปริมาณสารโพลาร์ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด

ประเทศไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้น้ำมันทอดซ้ำต้องมีค่าสารโพลาร์ไม่เกิน ร้อยละ 25 ของน้ำหนัก ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอาหารที่ใช้ น้ำมันทอดอาหารซึ่งมีค่าสารโพลาร์เกิน ร้อยละ 25 จำหน่ายแก่ผู้บริโภค ถือเป็นกรจำหน่ายอาหารผิดมาตรฐานฝ่าฝืน มาตรา 25 (3) ของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ระวังโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

นอกจากสารโพลาร์แล้ว ยังมีกลุ่มสารที่เรียกว่า **โพลีไซคลิก อะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน** ซึ่งหลายตัวเป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ แต่ประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในเรื่องนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคจำนวนมากไม่รู้ว่าน้ำมันทอดซ้ำมีผลต่อสุขภาพอย่างไร ที่ผ่านมารายการสารคดีทางโทรทัศน์ ชื่อ “จุดเปลี่ยน” ได้นำเสนอข้อมูลการสำรวจว่าผู้จำหน่ายอาหารบางรายใช้น้ำมันเดิมทอดอาหารขายต่อเนื่องนาน 1 สัปดาห์ - 1 เดือน จึงเปลี่ยนน้ำมันใหม่!

นับหนึ่ง “ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ”

อย่างไรก็ตาม การตรวจร้านอาหารที่ใช้ น้ำมันทอดซ้ำให้ครอบคลุมทุกแห่งไม่อาจเป็นไปได้จริง ในทางปฏิบัติ ที่ผ่านมาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงคิดค้นวิธีตรวจน้ำมันทอดซ้ำโดยประชาชนขึ้น

ถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญสู่คุณภาพของน้ำมันทอดซ้ำ

ชุดทดสอบสารโพลาร์ในวิทยาศาสตร์การแพทย์และผู้บริโภคสามารถอ่านผลได้ถูกต้องถึง ร้อยละ 99.2 สต่อหนึ่งตัวอย่างการทดสอบ

พ่อค้าแม่ขายสามารถทดสอบเพื่อหาว่าสมควรที่จะเปลี่ยนการเปลี่ยนทุกครั้งหรือทุกวัน การเปลี่ยนตามใจชอบซึ่งอันตราย

เป้าหมายปลายทาง

โครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำของการ “ก่อหวอด” คลื่นเพื่อส่งแรงกระเพื่อมสู่สังคม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือศึกษาวิจัย ภาควิชาปฏิบัติ สาธารณสุข หน่วยงานและภารกิจด้านการคุ้มครองผู้บริโภค น้ำมันพืช ผู้ประกอบการ และสื่อสารมวลชน

ความเคลื่อนไหวในอีกด้าน ภาควิชาหลักที่มีศักยภาพและ

มองดี

“การปฏิบัติการตรวจ
”

น้ำมันทอดซ้ำ ที่กรม-
ผลิตขึ้นนี้ใช้งานได้ง่าย
ภายใน 2 นาที และได้ผล
ลดราคาเพียง 20 บาท

อบน้ำมันทอดซ้ำที่ตนใช้
น้ำมันเมื่อใด ซึ่งดีกว่า
ทำให้สิ้นเปลือง หรือ
อาจทำให้ผู้บริโภคได้รับ

ที่เดินหน้าอยู่นี้เป็นชั้น
แห่งความเปลี่ยนแปลง
มองกว้าง โดยเริ่มจาก
มือภาควิชาการในการ
งานพัฒนาอาสาสมัคร
ส่วนราชการต่างๆ ที่มี
บริโภค ผู้ประกอบการที่
ผลิตน้ำมันไบโอดีเซล

หนึ่ง คือการแสวงหา
สนใจเรื่องนี้อย่างจริงจัง

เพื่อเข้าร่วมพัฒนาโครงการ “ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ”
ในรูปของปฏิบัติการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ
บริบทของพื้นที่

ขณะนี้โครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำที่ดำเนินการโดย
ภาคีหลักเดินหน้าแล้วใน 4 พื้นที่ ได้แก่ โครงการ
พัฒนาโครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำเพื่อการคุ้มครอง
ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่, โครงการพัฒนาโครงการ
ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในการจัด
ทำหลักสูตรการอบรม อบต. เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้
และกระบวนการการแก้ไขปัญหาน้ำมันทอดซ้ำ
ในท้องถิ่น, โครงการพัฒนาโครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ
เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรสงคราม,
โครงการพัฒนาโครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำเพื่อ
การคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดตรัง

ท้ายสุดคือ การสร้างดอกผลจากปฏิบัติการข้างต้น
ในรูปของการพัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่าย
รูปแบบปฏิบัติการอันหลากหลายที่ค้นพบจากโครงการย่อย
และประสบการณ์จากการปฏิบัติในชั้นแรกสู่ “แผน
ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ เพื่อการขับเคลื่อน
“โครงการปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ” ที่สามารถขับเคลื่อนให้
เกิดผลในระดับที่กว้างขึ้น

เพื่อให้คนไทยทั่วประเทศมีโอกาสได้ลิ้มชงโปรด
โดยไม่ต้องเสี่ยงกับภัยที่ป้องกันได้จาก “น้ำมัน
ทอดซ้ำ” อีกต่อไป

ชุดทดสอบน้ำมันทอดซ้ำ อาวุธล้ำเลิศในมือชุมชน

หน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) หรือเทศบาล สามารถร่วมมือกับพ่อค้าแม่ขาย
ในพื้นที่ เช่น ร้านขายอาหารทอดในตลาดสด ห้าง
สรรพสินค้า สถานศึกษาในท้องถิ่น ในการนำชุด
ทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำ ไปใช้คุ้มครอง
สุขภาพผู้บริโภคในพื้นที่ โดยมีภารกิจให้ความรู้ สร้างความ
เข้าใจกับผู้ประกอบการอาหาร ถึงอันตรายของน้ำมัน
ทอดซ้ำที่เสื่อมคุณภาพ ส่งเสริม และร่วมมือกับ
ผู้ประกอบการอาหารในการศึกษาระยะเวลาเปลี่ยน
น้ำมันใช้ทอดอาหารใหม่ โดยใช้ชุดตรวจน้ำมันทอดซ้ำ
ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หากผู้ประกอบการ
อาหารเปลี่ยนน้ำมันปรุงอาหารตามกำหนดเวลาที่
เหมาะสม จะมีผลปกป้องสุขภาพให้แก่ผู้บริโภคได้มาก

นอกจากนี้ องค์รปกครองท้องถิ่นสามารถขอ
ความร่วมมือกับภาควิชาสุขภาพประชาสัมพันธ์จัดทำป้าย
ให้แก่ผู้ประกอบการอาหาร เพื่อแสดงระยะเวลาของการเปลี่ยน
น้ำมันที่ใช้ทอดใหม่ตามรอบระยะเวลา และให้ชุดตรวจ
น้ำมันทอดซ้ำในการเฝ้าระวังเป็นระยะ

องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์และมีความ
พร้อมยังอาจคิดบริหารจัดการน้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อม
คุณภาพแล้วไปผลิตเป็นไบโอดีเซล เพื่อลดวิกฤติด้าน
พลังงานของประเทศ และลดการทิ้งน้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อม
คุณภาพสู่ทางระบายสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อมของชุมชน

นอกจากนี้ ยังเป็นการป้องกันไม่ให้น้ำมันที่เสื่อม
สภาพแล้ว กลับมาสู่วงจรการบริโภคที่ดีทางหนึ่งด้วย

เมื่อผู้ประกอบการกลายเป็นเหยื่อ... ชานติเก่า

เหตุการณ์เพลิงไหม้ชานติเก่า ฝ่าขีดตั้งย่านทองหล่อ เมื่อวันปีใหม่ที่ผ่านมา นับเป็นฝันร้ายที่สร้างความสะเทือนใจแก่คนไทยไม่น้อย ด้วยมีจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก

ในมุมมองของการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องนี้มีประเด็นน่าเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

ชานติเก่า... ปัญหาและทางออก

หลังเหตุการณ์เขย่าขวัญหลายฝ่ายร่วมมือกันวิเคราะห์ต้นตอของปัญหา และแนวทางในการสร้างความเป็นธรรมแก่ “ผู้บริโภค” ที่เกี่ยวข้องในกรณีดังกล่าว

การเสวนา **ชานติเก่า... ปัญหาและทางออกของผู้บริโภค** ซึ่งจัดขึ้นโดยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภามูลนิธิเพื่อผู้บริโภค และ คคส. เป็นอีกหนึ่งเวทีที่พยายามหาคำตอบในเรื่องนี้ เพื่อสนับสนุนและให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในการใช้สิทธิอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสนอต่อรัฐบาล

ต่อไปนี่คือ ข้อเสนอว่าด้วยข้อเสนอแนะในการป้องกันและจัดการปัญหาจากที่ประชุมครั้งนี้

สถานประกอบการ : ควรขออนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมต่อใบอนุญาตอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ประกอบการควรมีจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวมมากขึ้น และปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดไว้ ควรมีการออกแบบวัสดุอาคารที่ได้มาตรฐานที่ดี และต้องมีระบบดูแลรักษาอาคารของตนเอง ทั้งระบบตรวจสอบจากภายในและระบบตรวจสอบโดยคนภายนอก และต้องตรวจสอบอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยในตัวอาคารให้พร้อมใช้อยู่เสมอ รวมทั้งควรมีการฝึกซ้อมรับมืออัคคีภัย มีแผนรองรับความปลอดภัย

ผู้บังคับใช้กฎหมาย : ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและติดตามอย่างเข้มงวด หากตรวจพบสถานประกอบการไม่ได้มาตรฐานต้องให้ผู้ประกอบการปรับปรุงแก้ไข และการบังคับใช้กฎหมายกับทุกภาคส่วนต้องเท่าเทียม เสมอภาคกัน และเข้มงวด

ผู้บริโภคหรือภาคประชาชน : ต้องรู้จักเรียกร้องสิทธิพึงมีพึงได้ของตน และควรได้รับความปลอดภัยของสถานประกอบการนั้น พร้อมทั้งร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบและกำกับดูแลให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด

ภาคีเครือข่าย : ต้องช่วยกันสร้างสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง

ระบบ/กลไกที่เกี่ยวข้อง : มีการส่งเสริมให้ผู้เสียหายลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิโดยมีกระบวนการทางกฎหมายที่พัฒนาแล้ว คือ **วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค** เพื่อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต, ต้องมีการศึกษาวิจัยปัญหาในภาพรวมและร่วมสร้างจิตสำนึกของความปลอดภัยให้ประชาชน โดยร่วมกันเดินสายให้ความรู้, ต้องมีระบบการป้องกันการปลอมซื้อผู้ตรวจสอบและควรมีรายการวิฤตพุดคุยให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยต่อประชาชน, ต้องมีระบบการกำกับติดตามตรวจสอบสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง, ควรออกคู่มือการปฏิบัติของวิศวกรและมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เทคนิคที่เกี่ยวข้อง, มีมาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวดกว่าสถานบริการแบบอื่น เพราะผู้ใช้บริการครองสติได้น้อย เมื่อกระบวนการตรวจสอบเสร็จสิ้นผู้บริโภคควรได้รับทราบ เพื่อใช้สิทธิในการเลือกรับบริการจากสถานบริการ รวมทั้งมีกระบวนการยกระดับจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย เพื่อให้ควบคุมดูแลตนเอง ผู้ประกอบการจะได้แข่งขันยกระดับการบริการของตนเองให้ดีขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคมากขึ้น

4 “ข้อเสนอบังคับ” ที่รัฐต้องรับฟัง

คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภค สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังได้จัดทำ**ข้อเสนอบังคับ**ต่อภาครัฐ ทั้งหมด 4 ข้อด้วยกัน

1. รัฐควรส่งเสริมการใช้สิทธิ การชดเชยความเสียหายโดยกระบวนการใช้สิทธิผู้บริโภค ควบคุมกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค เพื่อให้มีการชดเชยความเสียหายอย่างเป็นรูปธรรม
2. รัฐโดยเฉพาะหน่วยงานดูแลสถานประกอบการต้องเคร่งครัดต่อการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมาย และควรตรวจสอบการละเมิดอย่างจริงจัง
3. รัฐควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานบันเทิงว่ามีอยู่ที่ใด อนุญาตที่ใดบ้าง ผลการตรวจสอบความถูกต้องของผู้รับอนุญาต เพื่อให้ผู้บริโภคตรวจสอบอย่างมีส่วนร่วม สถานบันเทิงที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและไม่ขออนุญาตต้องทำให้ถูกต้อง
4. รัฐควรส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีมติร่วมกับระบบป้องกันความปลอดภัย การเตรียมการเมื่อเกิดอุบัติเหตุเพื่อมิให้เกิดโศกนาฏกรรมดังเช่นกรณีซานติกา ผับ

ข้อเสนอที่กลั่นออกมาจากประสบการณ์และความคาดหวังร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ เหล่านี้ จึงควรได้รับการเอาใจใส่และนำไปสู่การปฏิบัติโดยเร็วที่สุด

เพราะไม่มีใครอยากให้เกิดการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นซ้ำ...แม้อีกเพียงครั้งเดียว

เครือข่ายเคลื่อนไหว

กองบรรณาธิการ

เมื่อเครือข่ายเคลื่อนไหว “ชวนผลักดันกลไก” สำคัญ

หลังจากตัวแทนองค์กรผู้บริโภค อาทิ สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค เครือข่ายศูนย์คุ้มครองสิทธิ 42 จังหวัด ฯลฯ มาร่วมด้วยช่วยกันระดมสมองจัดทำร่าง พ.ร.บ.องค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 61 จนเสร็จเรียบร้อย

ขณะนี้เหลือเพียงกระบวนการศึกษาเปรียบเทียบร่าง พ.ร.บ.องค์การอิสระเพื่อผู้บริโภคของภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อให้ได้ร่าง กฎหมายที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาผู้บริโภคในปัจจุบันให้มากที่สุด ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาและมีผลบังคับใช้ต่อไป

คคส. ได้ดำเนินการร่วมกับ**มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค** (มพบ.) ในการศึกษาเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างร่างทั้งสองฉบับนี้แล้วพบว่า มีหลายประเด็นด้วยกัน ทั้งเรื่องกระบวนการสรรหาและคุณสมบัติของคณะกรรมการองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค รวมไปถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนการจัดตั้งองค์การ

ทางทีมงานได้จัดทำตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างร่าง พ.ร.บ.ทั้งสองฉบับนี้ไว้แล้ว และได้นำเสนอร่าง พ.ร.บ.ฉบับประชาชนแก่ประชาชนในงานวันคุ้มครองผู้บริโภคสากล 15 มีนาคม 2552 ที่ผ่านมา โดยผู้สนใจสามารถเข้าไปดูได้ในเว็บไซต์ของ คคส.

พร้อมกันนี้ยังได้เตรียมรวบรวมรายชื่อประชาชนจำนวน 10,000 ชื่อเพื่อเสนอร่าง พ.ร.บ.องค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค ฉบับประชาชนนี้เป็นกฎหมายต่อไป

ไม่ว่าความเคลื่อนไหวในการผลักดันให้เกิดองค์การอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจะลงเอยอย่างไร แต่สิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ก็คือภาคประชาสังคมที่ก้าวเข้ามา “เอาธุระ” กับเรื่องนี้ได้ขยายวงออกไปกว้างไกลอย่างยิ่ง และมีบทบาทเกี่ยวกับการผลักดันให้เกิดกลไกนี้ขึ้นจริงในสังคมไทยมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับในช่วงกว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา...

นับตั้งแต่เรื่องนี้ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

กฎหมายเพื่อการเข้าถึงยา ความหวังที่ยังรอแรงหนุน

ประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีราคาขายในประเทศสูง เป็นอันดับสองของเอเชีย รองจากประเทศญี่ปุ่น

สภาพดังกล่าวส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะคนยากจนที่ จำเป็นต้องใช้ยานิคนั้นไม่สามารถใช้ยาเพื่อบำบัดโรคได้...

แต่แล้วในที่สุดหลังจากที่มีการผลักดันจากภาคประชาชน และรัฐสภาของฟิลิปปินส์ให้ความร่วมมือ จึงเกิดกฎหมายเพื่อการเข้าถึงยาที่มีชื่อว่า “Universally Accessible Cheaper and Quality Medicines Act of 2008” หรือ Republic Act No.9502 ส่งผลให้สถานการณ์มีแนวโน้มที่ดีขึ้น เพราะ ราคาขายภายในประเทศปรับลดลงมา เพิ่มโอกาสให้แก่ประชาชน มีโอกาสเข้าถึงยา เพื่อใช้บำบัดรักษาโรคได้ง่ายขึ้น

สถานการณ์ดังกล่าวของประเทศฟิลิปปินส์นับว่าคล้ายคลึงกับ ประเทศไทย ดังนั้น ประสบการณ์ครั้งนี้จึงถือเป็นแนวทาง สำหรับการประยุกต์ใช้แก่บ้านเรา เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงยา ให้แก่คนไทยให้ได้ใช้ยาที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม และมี ยาใช้อย่างทั่วถึง

เกาะสิเกาสะ: “Republic Act No.9502”

ลักษณะกฎหมาย Republic Act No.9502 ของประเทศ

ฟิลิปปินส์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากระบบกฎหมายของ ประเทศไทย กล่าวคือ

รัฐบัญญัติฉบับนี้ของประเทศฟิลิปปินส์เป็นกฎหมายที่ตราเพียง ฉบับเดียว แต่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐบัญญัติอื่นหลายฉบับ ที่มีผลต่อการเข้าถึงยาได้ แต่ในขณะที่พระราชบัญญัติของ ประเทศไทยจะไม่แก้ไขเพิ่มเติมข้ามระหว่างพระราชบัญญัติ เนื่องจากผิวนิติประเพณี

การแก้ไขประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงยาจึงต้องแก้ไข เป็นประเด็นของแต่ละพระราชบัญญัติไปซึ่งอาจจะต้องร่าง พระราชบัญญัติถึง 3 ฉบับ คือ ฉบับหนึ่งเพื่อแก้ไขพระราช บัญญัติยา ฉบับหนึ่งแก้ไขพระราชบัญญัติสิทธิบัตร อีกฉบับ แก้ไขพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า เป็นต้น

ของดีที่น่าเรียนรู้

แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย และภาคีเครือข่าย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ของ Republic Act No.9502 และแนวทางในการประยุกต์ใช้ กฎหมายนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย จึงได้มีการประชุมเพื่อเตรียมการร่างพระราชบัญญัติการเข้าถึงยา และจะขยายขอบเขตให้เป็นร่างพระราชบัญญัติการเข้าถึง เภสัชภัณฑ์เพื่อให้ครอบคลุมเครื่องมือแพทย์บางส่วนด้วย

ซึ่งขณะนี้ใกล้เสร็จสมบูรณ์แล้ว เหลือเพียงขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระในพระราชบัญญัติฉบับนี้

และเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ Republic Act No.9502 ได้ดียิ่งขึ้น คคส. และภาคีเครือข่ายจึงจัดประชุมกฎหมายเพื่อการเข้าถึงยา : เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฟิลิปปินส์ - ไทย ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเซียม ในวันอังคารที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา โดยได้เชิญวิทยากรจากประเทศฟิลิปปินส์ ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดกฎหมาย Republic Act No.9502 ร่วมกับภาคประชาชน เพื่อรับฟังปัญหา นโยบาย ยุทธศาสตร์ในการผลักดัน ปัจจัยที่ส่งเสริมการ

รณรงค์จากภาคประชาชน จุดแข็ง จุดอ่อน และข้อคิดเห็นในการนำกฎหมายฉบับนี้ไปใช้

แม้ว่าประเทศฟิลิปปินส์มีความใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหนึ่งในยักษ์ใหญ่แห่งอุตสาหกรรมยา แต่ก็สามารถตรากฎหมายเพื่อการเข้าถึงยาของชาวฟิลิปปินส์ซึ่งอาจกระทบต่อธุรกิจบริษัทยาของสหรัฐอเมริกา ก็คาดหวังว่าร่างพระราชบัญญัติการเข้าถึงยา (เภสัชภัณฑ์) ของประเทศไทยจะได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และนักการเมือง

เพื่อมีส่วนผลักดันให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี มีโอกาสในการเข้าถึงยาถ้วนหน้าต่อไป

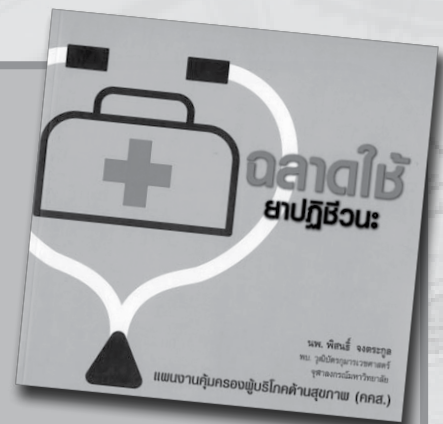
มูลนิธิอาสาเสมอ
กองบรรณาธิการ

ไขปริศนา “ยาปฏิชีวนะ”

ฉลาดใช้ยาปฏิชีวนะเล่มนี้ เป็นหนังสืออีกเล่มที่จะช่วยชี้ทางสว่างให้คุณๆ ใ้ยาปฏิชีวนะได้อย่างถูกต้องและมีสติมากขึ้น

โดยทั่วไปเรารู้จักยาปฏิชีวนะในชื่อ “ยาแก้อักเสบ” ซึ่งเป็นชื่อเรียกที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากยาปฏิชีวนะเป็นยาที่ใช้รักษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย ส่วนการอักเสบอาจเกิดขึ้นด้วยสาเหตุมากมาย เช่น การติดเชื้อไวรัส โรคภูมิแพ้ การโดนความร้อนหรือสารเคมี เป็นต้น

ดังนั้น **ยาปฏิชีวนะจึงไม่ใช่ยาแก้อักเสบ** แต่สิ่งที่พบคือประชาชนส่วนใหญ่กลับได้รับยาปฏิชีวนะแทบทุกครั้งที่มีอาการเจ็บคอ ท้องร่วง หรือมีบาดแผลเลือดออก ทั้งที่ไม่จำเป็นและไม่ควรรู้ เพราะไม่เกิดประโยชน์ ทั้งยังเสี่ยงต่ออันตรายจากยา เสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ และที่สำคัญก่อให้เกิดปัญหาเชื้อดื้อยา

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมบทความจากคอลัมน์ “ส่องโรคไขสุขภาพ” หัวข้อ **ยาปฏิชีวนะและการใช้ยาอย่างสมเหตุผล** ในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (ระหว่างธ.ค. 2550 ถึง พ.ย. 2551) โดย **ผศ.นพ.พิสนธิ์ จงตระกูล** คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับการทำงานตรวจรักษาผู้ป่วยในรณะกุมารแพทย์และแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป ตลอดจนการเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาระบบยาของประเทศมานานกว่า 25 ปี ทำให้เห็นปัญหาสำคัญที่ยังคงดำรงอยู่และนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

และนำมาสู่การ “พันธง” ว่า ยาปฏิชีวนะจัดเป็นยาที่ถูกใช้อย่างไม่สมเหตุผลบ่อยครั้งที่สุด

เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพถูกทำทลาย จาก พีแอล ลอว์

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 หรือเรียกกันอย่างสั้นๆ ว่า พีแอล ลอว์ (PL Law) เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง que ผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพต่างตื่นตัว ให้ความสนใจ อีกทั้งแสดงความวิตกกังวลไม่น้อยไปกว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551

แม้กฎหมายนี้ประกาศใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ยังคงเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการทั้งหลายได้มีเวลาเตรียมตัวในการพัฒนาคุณภาพสินค้าและฉลากถึง 1 ปี โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ไปเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การศึกษาพีแอล ลอว์ ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์นั้นควรอ่านและทำความเข้าใจโดยภาพรวมของกฎหมายทั้งฉบับก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาในรายละเอียดปลีกย่อย เสมือนกับการมองข้างต้องมองข้างทั่วทั้งตัวก่อน แล้วจึงจะบรรยายได้ว่า ข้างมีลักษณะอย่างไร หากสัมผัสแค่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของข้างแล้วกล่าวว่าข้างมีรูปร่างเหมือนกับเพียงสิ่งที่ตนสัมผัสและรับรู้ได้นั้น ก็ไม่ต่างอะไรจากคำพังเพยที่ว่า “ตาบอดคลำช้าง”

ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพกลุ่มหนึ่งที่จะต้องพิสูจน์ตนเอง เพื่อชนะอุปสรรคตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หลีกเลี้ยงลำบาก) คือ เกษษกร

เพราะการผลิต การแบ่งบรรจุ มีเรื่องของการขายเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ทางการค้า

เกษษกรผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการประกอบวิชาชีพ เกษษกรผู้ดำรงตนในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เกษษกรที่แสวงหาความรู้สม่ำเสมอ และผู้ที่อยู่นอกวงการแต่ทำงานคลุกคลีกับเกษษกรต่างบอกว่า เกษษกรไม่จำเป็นต้องกลัว เพราะมีมาตรฐานการประกอบวิชาชีพในด้านต่างๆ และมีทักษะในการสื่อสารที่ดีพร้อมแล้ว หากเราปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเต็มกำลังแล้ว ปัญหาถูกฟ้องก็คงยาก หรือถ้าถูกฟ้องร้องให้รับผิดชอบจริง นั่นก็เป็นบททดสอบมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 อาจจะเป็นวิกฤตหรือโอกาสก็ได้ ขึ้นกับมุมมองของคนๆ นั้น ดังเช่นสำนวน

“สองคนยลตามช่อง
คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม
คนหนึ่งตาแหลมคม
มองเห็นดาวอยู่พราวพราย”

แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ การเปิดใจให้กว้าง หรือการยอมรับและแก้ไขความคิดของตนเองซึ่งอาจจะเคยมองหรือเข้าใจสาระหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายผิดไปจากความเป็นจริง

สิทธิผู้บริโภคสิทธิพลเมือง

คู่มือ...คู่มือคนทำงาน

จากประสบการณ์การทำงานเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคอย่างเข้มข้นมาตลอดระยะเวลา 3 ปี ของแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คคส.) ณ วันนี้ คณะทำงานได้ถอดบทเรียนและตกผลึกความรู้ออกมาเป็นหนังสือ รายงานผลการดำเนินงานสิทธิผู้บริโภคสิทธิพลเมือง ปี 2549-2551 ซึ่งกำลังจัดพิมพ์อยู่ในขณะนี้ ด้วยหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือชิ้นเยี่ยมสำหรับคนทำงานคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคต่อไป

หนังสือเล่มนี้ได้บอกเล่าเรื่องราวการดำเนินงานของแผนงานฯ ตลอดสามปีที่ผ่านมา ในประเด็นสำคัญๆ หลายต่อหลายเรื่อง อาทิ

- **Consumer Policy and Infrastructure** ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการผลักดันเชิงนโยบาย คือ ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.... และพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551
- **Consumer Knowledge** การจัดการความรู้ที่สำคัญสำหรับผู้บริโภคในเรื่องสารตะกั่วปนเปื้อนในเครื่องทำน้ำเย็น และการควบคุมโฆษณาที่มีผลกระทบต่อเด็ก
- **Consumer Network** การทำงานร่วมกับเครือข่ายผู้บริโภค อาทิ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ทั่วประเทศรวมกันเป็นเครือข่ายจัดทำ แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคเชิงรุกสู่ชุมชน และการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานโครงการ อย. น้อย ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และร่วมส่งเสริมการทำงานระหว่าง อย. นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และ สคบ.

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือชิ้นเยี่ยมสำหรับคนทำงานคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคต่อไป

เพื่อพัฒนาเครือข่าย เพื่อจัดการความรู้เรื่องกฎหมาย เป็นต้น

- **Consumer Communication** การให้มาตรการบังคับใช้สิทธิต่อยาที่มีสิทธิบัตร (CL) ร่วมกับภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ นักวิชาการ ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน ในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นของการใช้เงื่อนไขทางการค้า การใช้สิทธิต่อยาที่มีสิทธิบัตร อิทธิพลของบริษัทยาข้ามชาติต่อการเมือง

แม้เนื้อหาสาระจะเข้มข้น แต่รับประกันได้ด้วยดีกรีของนักวิชาการอาวุโสด้านนิเทศศาสตร์ ที่เกาะติดงานพัฒนาสังคมมายาวนานอย่าง รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการ ว่า หนังสือเล่มนี้อ่านไม่ยากอย่างที่คิด เพราะเรียบเรียงด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย อ่านสบายตา พร้อมภาพประกอบสวยงาม

เพื่อปรุงแต่งความจริงที่ควรค่าต่อการเรียนรู้เหล่านี้แปรสู่สื่อที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนทำงานในแวดวงคุ้มครองผู้บริโภคอย่างแท้จริง

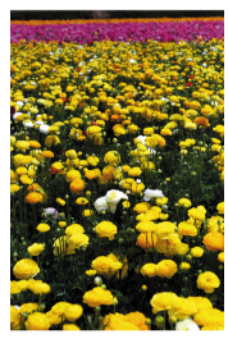
จากดอกไม้สู่สะพานดวงดาว

“กองบรรณาธิการ”

ภายหลังที่มีการประกาศ พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ภารกิจเกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงงานคุ้มครองผู้บริโภคได้รับการ “ส่งไม้” ไปสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งใกล้ชิดกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลายของสภาพพื้นที่ ศาสนา และวัฒนธรรม

คนสำคัญ ชื่อ อปท.

ส่วนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้มีการถ่ายโอนบทบาทภารกิจให้แก่เจ้าหน้าที่ กทม. เมืองพัทยา และเทศบาลทั่วประเทศ ให้ทำหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาหาร โดยต่างดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารผ่าน **โครงการ Food Safety** ได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับงานที่ได้รับการถ่ายโอนจาก อย. ในอีกหลายด้าน

ความสำเร็จและบทเรียนจากการทำงานในมิติใหม่เหล่านี้ มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการขยายการขับเคลื่อนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพไปสู่ อปท. ในรูปแบบอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ ในส่วนของ อปท. ที่เริ่มเดินหน้าไปแล้วยังต้องการการสนับสนุนในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

เรื่องหนึ่งที่สำคัญคือ การจัดระบบให้ทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น อย. สสจ. และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ได้อย่างเป็นเครือข่ายและมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงด้านข้อมูลข่าวสาร การจัดการความรู้ต่างๆ ตลอดจนการเชื่อมประสานกับผู้บริหารเทศบาลทั้งในระดับการเมืองและราชการประจำ ให้เห็นถึงความสำคัญและผลักดันเชื่อมโยงเชิงนโยบายในการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่

เพื่อให้ อปท. ทั่วประเทศก้าวเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเข้มแข็ง และเรียงร้อยเข้าเป็นเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคเชื่อมโยงกับภาคประชาชนที่สมบูรณ์ในอนาคต

แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)
อาคารโอสถศาลา ชั้น 4 คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ.พญาไท เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

โปรชนียากร

รู้จัก คคส. ในปี 2546 - 2548 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ร่วมกับ หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม (วจภส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) เพื่อสนับสนุนแผนงานเชิงรุกที่มุ่งพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคโดยภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง ต่อมาในปี 2549 - 2552 ได้มีการขยายขอบเขตการดำเนินงานสู่การเป็นหน่วยขับเคลื่อนการสนับสนุนพลังสังคม พลังปัญญา และพลังนโยบาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ โดยความร่วมมือระหว่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่านการทำงาน 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคที่มุ่งเน้นการขยายพื้นที่ทางสังคมอย่างกว้างขวาง (2) แผนการวิจัยและจัดการองค์ความรู้ ที่มุ่งเน้นการขยายพื้นที่ทางปัญญา (3) แผนสื่อสารสาธารณะ และเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม